

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XXII. Bojanen. seu Neapolitana affictus. An substineatur locatio bonorum Ecclesiæ ad triennium cum pacto, ut non facta disdicta intra certum terminum, & in certo determinatio loco, seu modo, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

ad æqualitatem, quia nempe uno anno oportet facere segetes, aliasque culturas preparatorias fructus aliorum annorum subsequentes, in quibus neque ille iudicatur uniformis, quia melior esse solet ex satis primi anni super segetibus, quam secundi anni super stipulis post unam recollectam, cum terra otiosa in anno præcedenti majorem fructum producere soleat, quam ubi jam laboravit, ideoque cum quodlibet triennium habendum sit pro uno anno, recte locatio hujusmodi casalium ad novennium per Ecclesias fieri solet, non ex ratione particularis consuetudinis Urbis, ut aliqui crederunt, sed ex prædicta, quod scilicet ita ultra triennium fieri non dicitur, ut in specie firmatur in Romana rescissionis contractus 28. Novemb. 1580 coram Aldobrandino, admittitur, dec. 727. post n. 3. par. 4. divers. dec. 215. num. 14. in fine apud Post de manu. & in Tiburtina affectus 19. Junii 1648. coram Covrado dec. 219. par. 10. rec. ubi bene id explicatur; Et quoad validitatem pacti super futura successiva continuatione de triennio in triennium habetur in Boianen. seu Neapolitana affectus discursu sequenti. In his autem disputationibus partes concordarunt.

BOJANEN.

SEV

NEAPOLITANA

AFFICTVS

PRO

SEMINARIO,

ET

CAPITVLO BOIANI.

CUM

EPISCOPO LOLLIO
RECTORE

Aliquorum beneficiorum.

Casus variè decisis per Rotam.

An substineatur locatio bonorum Ecclesiæ ad triennium cum pacto, ut non facta disdicta intra certum terminum, & in certo determinato loco, seu modo, censetur renovata pro alio triennio, & sic successive de triennio in triennium; Et an disdicta sequuta præter formam conventionis sufficiat ad liberandum ab obligatione reconductionis.

S V M M A R I V M.

- 1 **F** Acti series.
- 2 **L**ocatio ultra triennium est invalida etiam pro primo triennio, neque valet cautela, ut tot sine locationes quot sunt triennia.
- 3 **D**eclearatur cum distinctione.
- 4 **N**on potest dari reconductio sine voluntate.

VENIT Episcopus Boianen. Seminario ejusdem Civitatis quadam vacatura beneficia, quorum vacatione sequuta in mense reservato, præterens Dataria unionis nullitatem utpote factam Seminario nondum erecto, illa contulit Lollio Episcopo Cirenen. Innocenti Decimo tunc Regnantis Confessario, per quem expedito monitorio pro executione litterarum Apostolicarum contra Episcopum & Capitulum dicti Seminarij administratores, devotum est ad conventionem cum Canonico dictæ Cathedralis Seminarij Rectore in Vrbe morante, qua mediante Seminario cedendo liti dimisit beneficiato possessionem, & conversò beneficiatus remittendo fructus decursos locavit Seminario, ac Episcopo & Capitulo pro ejusdem Seminarij jure contrahentibus omnia bona ad prædicta beneficia pertinentia ad triennium, cum pacto, ut pars n. lens in locatione continuare tenetur per mensem antea facere disdictam in Vrbe & per acta ejusdem Notarij de hujusmodi transactionis & respectivè locationis instrumento rogati; Cum autem circa finem secundi anni pestis nimium in dicta Civitate Boiana, grassata esset, itaut ob populi & colonorum deficientiam, omnium bonorum redditus notabiliter diminuti essent, ipsi quoque Seminarium ob alumnorum partim mortem, & partim fugam dissolutum, Hinc illius œconomus seu Rector, impedito ex eadem causa commercio cum Vrbe, coram publico Notario & testibus protestatus fuit habere locationem pro resoluta, vel saltem quatenus pro alio anno durare deberet, non tamen velle amplius in futurum continuare. Restituito autem deinde commercio, atq; primo triennio expleto, & novo per menses inchoato, locator ab Episcopo & Capitulo prætere cœpit pensiones nedum temporis decursi, sed etiam currentis & futuri pro novo triennio, in quo ob non factam disdictam reconductio sequuta erat, unde introducta desuper causa coram A. C. Iste cum solo motivo nullitatis locationis utpote factæ ultra triennium, in ipsum etiam tempus permissum influentis, absolutoriam reis conventis concessit, Atq; introducta per appellationem causa in Rota coram Albergato. me pro Episcopo, Capitulo, & Seminario scribentes sub die 5. Jun. 1662. prodijt etiam resolutio reis conventis favorabilis ex duplici fundamento, quod tanquam Advocatus deducebam; Vno scilicet nullitatis ipsius transactionis utpote inita sine beneplacito Apostolico, quod hodie receptissima & absoluta propositio est requiri in transactionibus etiam inter duas Ecclesias vel loca ecclesiastica initis, ex qua nullitate resultabat de jure communi nullitas locationis. Tum ratione corresponsivitatis; Tum etiam quia Seminarium ex causa unionis possidens hujusmodi bona dicitur fecisse rei propriæ conductionem, quæ de jure nõ datur juxta text. clar. in l. qui rem Cod. locati.

Et secundo ex infectione locationis ultra triennium contra formam extravag. ambrosiana, in cuius fraudem, ex veriori sententia in Rota & Curia recepta, reprobata est cautela locationis de triennio in triennium, itaut tot censentur locationes, quot sunt triennia, quoniam contractus corrui in totum, etiam pro primo triennio alias permissus, dum pariter recepta propositio est, ut in hujusmodi prohibitis bonorum Ecclesiæ alienationibus utile per inutile vitietur,

de-

proindèque contractus in totum corruat, ut in his terminis specialibus, cæteris allegatis ac formiter discussio articulo firmatur apud Merlin. dec. 826. & prius dictum fuerat dec. 30. par. 1. & 435. par. 3. rec. & in aliis congeſtis per addend. ad dec. 14. num. 29. cum seqq. par. 3. recent. & ad decif. 56. numer. 23. & seqq. par. 9. Penia decif. 320. iuxta Venetiam aliàs 414. iuxta Lugdunum. ut plene in decisione desuper edita deducitur.

Resolutio ex his fundamentis mihi non placuit, undè merito denuò per binas vices disputata causa sub die decima Máj. 1663. ab utroque recessum fuit; ut constat ex decisione prædicta die coram eodem Albergato edita. quia stante clara nullitate unionis, concordia continebat potius recognitionem veritatis & bonæ fidei abstinendo ab injusta lite, quam dimissionem alicujus juris questiti, cujus ratione solemnitas beneplaciti necessaria esset.

Et quoad aliud fundamentum nullitatis resultantis ex pacto continuandi de triennio in triennium, Rota sequuta est eam distinctionem, quam 3 Ego in hujus causæ initio coram A. C. in discursu pro veritate edito tradidi; quod scilicet Aut pactum futuræ reconductionis de triennio in triennium est Ecclesiæ obligatorium, & arctativum, itaut etiam nolens teneatur in illo perseverare; & absque dubio intrat nullitas iuxta decisionem Merlini & alias allegatas, non obstante verbali cautela, ut tot censentur locationes, quot sunt triennia, quoniam est manifesta fraus legi, quæ imposita diceretur potius verbis quam rebus; Aut conventio obligatoria est ad solum tempus permissum unius triennii, futura verò continuatio reposita est in libera utriusque contrahentis voluntate, & tunc nulla videtur adesse prohibitio vel fraudis ratio, quia in effectu finita prima locatione & partibus contrariam voluntatem non declarantibus, relocatio pro novo triennio inducto dicitur tanquam contractus omninò novus nunc oriens per novam ac liberam voluntatem; ita tacite ac per actum facti explicatam, ita ut præcedens pactum in prima conventionis contentum aliud in effectu continere non dicatur nisi explicationem futuræ voluntatis ita cum silentio seu non facta didicta demonstrata, ac etiam expressionem temporis pro quo partes voluerint hujusmodi novum contractum gerere, cum aliàs de jure ex solo actu continuationis resultare diceretur in rusticis pro anno, & in urbanis in dies iuxta distinctionem text. in l. item qui vivitur §. qui impleto ff. locari.

Ita præsertim comprobante communi & recepta Urbis & Orbis observantia, dum cum hujusmodi conventionibus, in domibus præsertim conductitiis Ecclesiarum, de facto habetur conductorum & inquilinorum continuatio ferè per seculum, atque hanc ab initio semper dixi mihi videri certam veritatem, quam demùm Rota, conquerentibus etiam ferè omnibus Ecclesiarum, vel ecclesiasticorum locorum Rectoribus & Administratoribus, agnovit, cum verè conclusio procedat, locatio primi triennii de necessitate influit in secundum, itaut istud non à nova & omninò libera voluntate, sed à priori necessitate continuare dicatur; Tunc enim verè dicitur continuatio, ut in simili habemus in materia cambiorum, quorum continuatio per Bullam Pij V. 113. habetur expressè damnata, & tamen passim de facto illa practicatur per annos inter eandem par-

Cardin. de Luca de Locat. & Conduci.

tes, non alia ratione, nisi quia tunc continuari dicitur per plures nundinas seu platearum terminos, quando debitor invitus cogitur id agere, itaut volens in primis nundinis seu terminis solutionem facere, ac liberationem obtinere, sibi non liceat, secus autem dicta necessitate cessante, quia tunc tanquam ex novo contractu novaque libera voluntate ab initio explicata tot dicuntur nova cambia, quot sunt nundina seu termini, ut habetur deductum sub tit. de cambijs præsertim in Romana cambiorum discif. 1. vel 2.

Et quod verè hujusmodi reconductio importet novum contractum ex integro non autem continuationem antiqui, constat, quod fidejussor unius temporis non dicitur fidejussor alterius, nisi expressè conventum sit iuxta textum in l. Si cum hermes Cod. locari, & firmant magis communiter DD. ex deductis per Marin. resol. quorid. 136. num. 4. lib. primo.

In hac tamen facti specie, dicta juris Theorica retenta, justam cum sensu veritatis dicebam sententiam absolutoriam A. C. ac primam Rotæ resolutionem circa liberationem conductorum à novo triennio, stante jam dicta expressa protestatione in contrarium, quia cum relocatio dicitur oriri ex novo contractu tanquam ex nova voluntate, nunc & de tempore initiantis novi triennii oriente, illa dari non potest sine utriusque partis simultaneo consensu, cum aliud non sit contractus nisi duorum in unum consentientium concursus ad text. in l. prima §. primo ff. de pactis; Et in specialibus terminis reconductionis, ut dari 4 non possit, ubi constat de contraria voluntate expressa, cum actus non factæ disicte importare solum dicatur continuantis voluntatis præsumptionem cedentem veritati habetur decif. 210. n. 6. post Zacob. de oblig. Camer. & decif. 431. num. 2. par. 9. rec.

Replicabat actor dictam protestationem suffragari non posse utpotè sibi ignotam, ac non factam ad formam conventionis in Urbe, & per acta Notarii rogati de instrumento locationis, ut supra, sed in hoc dicebam versari claram fallaciam actoris ejusque defensorum; Aut enim dicendum est reconductionem novi triennii esse omninò independentem, ac distinctam à prima locatione tanquam ex novo contractu nunc oriente ex nova libera voluntate præexistente de tempore inchoantis novi triennii, & certum erat illam non adesse stante expressa declaratione in contrarium; Aut eadem reconductio resultare debebat invito etiam conductore in vim pacti, & ob didictæ formam non servatam, ex cujus defectu habenda erat pro intacta, & tunc quia obligatio non resultabat ex novo, sed ex antiquo contractu ac pactis in eo contentis influentibus in aliud triennium, utique intrabat nullitas in totum juxta prædictam distinctionem, itaut dilemma esset inevitabile; Atque quoad istud fundamentum jura reorum per ultimam decisionem revocatoriam remanserunt intacta, cum illa non firmet Seminarii obligationem pro novo triennio, sed solum Rotæ intentio fuerit tollere de medio illam unionis canonizationem, quæ in priori decisione continebatur, ac etiam benè declarare juris conclusionem super dicto pacto continuationis locationis de triennio in triennium, cum jam dicta vera distinctione,

D

nè

nè prima decisio ita generaliter loquens plures controversias excitaret atque dictam observantiam poneret sub dubio.

Aliud etiam ponderabam fundamentum immutata atque cessata voluntatis, itaut de tempore inchoantis novi triennii illa nullatenus præexistens dici posset, quod scilicet Seminarium esset destructum, undè deficiebat persona conductoris, sine qua contractus locationis & conductionis dari non potest; Ac etiam ob notabilem rerum immutationem ex casu pestis, itaut bona fructantia centum non fructarent. cum quilibet actus censetur initus rebus permanentibus in eodem statu, quo immutato, dicatur deficere voluntas: Sed hæc in disputationibus examinata non fuerunt.

BENEVENTANA

AFFICTVS

P R O

PHILIPPO TORZULLO,

C U M

MARSILIO, ET MARCELLO
DE VERUSIIS.

Causa decisus per Rotam pro Verusis postea concordatus.

An conductor generalis alicujus Abbatie vel Universitatis bonorum teneatur stare locationi particulari alicujus membri seu prædii prius factæ per locatorem; Et an ex hoc detur conductori adversus locatorem actio: Et aliqua de locatione facta per administratorem bonorum Ecclesie An valeat & duret post eius cessatam administrationem.

S V M M A R I V M.

Causa controversia.

1 Locare dicitur actus administrationis.

3 Conductor generalis alicujus Universitatis bonorum quando teneatur stare locationibus particularibus jam factis, & num. 8.

4 Ob casum pestis diminuantur fructus bonorum & successivè pensiones in locationibus, declaratur num. 7.

5 Locatio facta per administratorem vel alium cujus potestas resolvitur, non durat post suum ius cessatum, si est facta mala fide.

6 De diminuta pensione bonorum Ecclesie, & an ex hac causa locatio dicatur nulla.

D I S C. XXIII.

CUM Abbatiam Sanctæ Sophiæ Beneventi commendatam Cardinali Astallio, utpotè pensionibus oneratam, ille dimisisset penes judicem ad commodum pensionariorum, ut eis satisficeret ex fructibus percipiendis per administratorem deputandum a iudice; Hic deputavit in administratorem quemdam religiosum, deinde verò determinavit magis expedire ejusdem Abbatie prædia & bona sub unica generali locatione alicui locare, prout locatio hujusmodi conclusa fuit cum quodam Mastillo per triennium incipiendam à die 1. Januarii 1661. pro annua pensione scutorum circiter 2300. sciente eodem Religioso administratore, ob cujus excitatas difficultates circa conductoris & fideiussorum, quos offerebat idoneitatem, dicta locatio effectum sortita non fuit, undè iudex communicato consilio cum eodem administratore, eoque requisito de diligentis, curabat alium conductorem generale invenire; Prout in executionem hujus propositi, de mense Maij ejusdem anni 1661. sequutus fuit cum Torzullo per sexennium incipiendam à 1. Januarii futuri pro eadem annua pensione scutorum 2300. Sed hoc medio tempore dictus administrator infcio iudice locaverat Verusis ad Triennium quamdam tenutam seu feudam rusticam nuncupatam *pan-rani*, quod reputatur de melioribus ejusdem Abbatie membris pro annua pensione scutorum circiter 140. Undè orta inter conductorem generalem, & istos particulares controversia super dicta tenuta possessione coram eodem iudice, hic tanquam de facti serie bene informatus dictam particularem locationem invalidam declaravit, atque conductori generali manutentionem in possessione & fruiione dicti membri concessit.

Introducta verò causa per appellationem in Rota coram Alberгато, assumptaque disputatione dubii, An dicta particularis locatio sit valida, itaut conductor generalis ei stare teneatur, sub die 2. Martij 1663. affirmativa prodiit resolutio, ex eo fundamento, quod cum hujusmodi locatio facta fuerit per administratorem legitime & cum opportunis facultatibus deputatum, sustineri debet utpotè facta ab habente potestatem, cum locare dicatur actus administrationis ex deductis per *Marescott. lib. 1. var. cap. 18. num. 10. Carocc. de locato tit. quibus liceat locare qu. 6. num. 2. Orthob. dec. 200. n. 2.* Fortius accedente Torzulli conductoris generalis scientia, quo casu sub locatione generali omnium bonorum, & jurium censetur respectu alicujus membri jam particulariter locati concessum solum jus exigendi conventam pensionem, ac propterea conductores particulares expellere non potest argumento *text. in l. qui tabernas ff. de contrahen. emptione allegando Carocc. tit. de locatione duobus par. 4. nu. 19.* Ac etiam deducendo simile de emente rem, quam sciebat alteri locatam, ut teneatur stare colonis, ex deductis per *Marescott. lib. 2. var. cap. 19. num. 22. Gratian. discept. 137. numer. 17. & sequen. Greg. & adden. dec. 90. numer. 8. Orthob. dec. 50. numer. 4.* cum aliis in decisione desuper edita, in qua mirabar non allegari specialem auctoritatem adductam per scribentes pro conductoribus particularibus *Fabri in Cod. lib. 4. tit. 42. de locato definit. 8.* ubi punctualiter habetur quod facta per Dominum locatione generali plurium bonorum, quorum aliqua essent jam aliis particulariter lo-